

**Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid
Afdeling "gezondheid"**

SCSZG/12/047

**BERAADSLAGING NR 12/024 VAN 20 MAART 2012 MET BETREKKING TOT DE
MEDEDELING VAN PERSOONSgegevens DIE DE GEZONDHEID BETREFFEN
DOOR BEPAALDE WOONZORGCENTRA AAN POLITIEDIENSTEN IN HET
KADER VAN EEN ONRUSTWEKKENDE VERDWIJNING**

De afdeling gezondheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid (*hierna genoemd: "het Sectoraal comité"*),

Gelet op artikel 42, §2, 3°, van de wet van 13 december 2006 houdende diverse bepalingen betreffende de gezondheid;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens;

Gelet op de machtigingsaanvraag ontvangen op 16 november 2011;

Gelet op de bijkomende inlichtingen;

Gelet op het auditoraatsrapport van het eHealth-platform van 12 maart 2012;

Gelet op het verslag van de heer Yves Roger,

Beslist op 20 maart 2012, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De aanvraag strekt er toe om de vzw Woonzorgcentrum Mariawende te machtigen om in het kader van de onrustwekkende verdwijning van één van haar bewoners bepaalde persoonsgegevens die de gezondheid betreffen mee te delen aan de betrokken politiedienst.

2. In overleg tussen de lokale politiezone ‘het Houtsche’ en een aantal woonzorgcentra¹ werd een checklist opgesteld die ingeval van de verdwijning van één van de bewoners door het betrokken woonzorgcentrum dient te worden ingevuld en aan de betrokken politiedienst moet worden overgemaakt. Het bevat persoonsgegevens over:
 - de identiteit van de betrokkene
 - bepaalde relationele gegevens
 - het tijdstip en de plaats van de verdwijning
 - de omstandigheden van de verdwijning
 - een fysieke persoonsbeschrijving
 - de kledij
 - het bezit van bepaalde documenten of een gsm
 - eventuele precedenten
 - de aard van de verdwijning
 - aanvullende gegevens bij een onrustwekkende verdwijning
 - bijzondere medische gegevens
 - functioneringsniveau
 - middelenmisbruik
 - door het woonzorgcentrum ondernomen acties
 - gegevens over de ondernomen zoektocht
3. De aanvrager wijst er op dat iedere bewoner en/of diens familieleden bij de opname in het woonzorgcentrum wordt geïnformeerd over het gebruik van deze checklist en wordt gevraagd de toestemming te verlenen voor het gebruik van de checklist in het geval van een verdwijning. In de praktijk komt dit er op neer dat het formulier van de checklist, zonder verdere aanduiding, wordt gehandtekend door de bewoner en/of diens familie.
4. In het geval van een verdwijning past de aanvrager een stappenplan toe dat erin bestaat dat eerst een interne zoektocht wordt georganiseerd. Indien deze zoektocht niet succesvol is, wordt de familie en vervolgens de betrokken politiedienst telefonisch gewaarschuwd. Na contactname met de politie wordt de checklist ingevuld en aan de politiedienst overgemaakt. Nadat de vermiste bewoner is teruggevonden, wordt er door de politie een proces-verbaal opgesteld.
5. Gelet op het feit dat deze checklist door verschillende woonzorgcentra wordt gebruikt, acht het Sectoraal comité het aangewezen de machtigingsaanvraag te behandelen in hoofde van alle betrokken woonzorgcentra voor zover dezelfde procedures worden gehanteerd.

II. BEVOEGDHEID

6. Overeenkomstig artikel 42, §2, 3°, van de wet van 13 december 2006 *houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid* is de afdeling gezondheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid bevoegd voor het verlenen van een principiële machtiging met betrekking tot elke mededeling van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen in de zin van de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de*

¹ Woonzorgcentrum Ter Luchte (Ruddervoorde), Woonzorgcentrum St-Jozef (Oostkamp), Woonzorgcentrum Rusterloo (Beernem), Woonzorgcentrum Mariawende (Beernem) en Woonzorgcentrum Maartenshove (Loppem).

*persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*² (hierna genoemd: “de privacywet”). Deze machtiging is niet vereist:

- indien de mededeling gebeurt tussen beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg die door het beroepsgeheim gebonden zijn en persoonlijk betrokken zijn bij de uitvoering van diagnostische, preventieve of zorgverlenende handelingen ten opzichte van een patiënt;
 - indien de mededeling is toegestaan door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie, na advies door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
 - in de gevallen bedoeld in artikel 15, § 2, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, voor zover de afdeling sociale zekerheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid bevoegd is;
 - in de gevallen door de Koning bepaald, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
7. Het Sectoraal comité is bovendien overeenkomstig artikel 46, §2, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid* belast met het verzekeren van het toezicht op de naleving van de door of krachtens de wet vastgestelde bepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen. Daarbij kan zij alle aanbevelingen formuleren die zij nuttig acht en bijdragen tot het oplossen van principiële problemen of geschillen
8. Gelet op het voorgaande acht het Sectoraal comité zich dan ook bevoegd om zich uit te spreken over voorliggende machtigingsaanvraag.

III. BEHANDELING

A. DOELEINDE EN TOELAATBAARHEID

9. Krachtens artikel 4, § 1, 2°, van de privacywet is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegelaten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
10. Het Sectoraal Comité wijst er bovendien op dat de verwerking van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen in principe verboden is overeenkomstig de bepaling van artikel 7, § 1, van de privacywet.
11. Het verbod is echter niet van toepassing, onder meer wanneer de betrokkene schriftelijk heeft toegestemd in een dergelijke verwerking met dien verstande dat deze toestemming te allen tijde door de betrokkene kan worden ingetrokken³.

² Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, *B.S.*, 18 maart 1993.

³ Art. 7, §2, a), van de privacywet.

12. *In casu* wordt de toestemming van de betrokkene of diens familie verkregen alvorens, in het geval van een onrustwekkende verdwijning, het woonzorgcentrum de checklist invult en meedeelt aan de politiediensten teneinde de zoektocht door de politiediensten te bespoedigen.
13. Deze werkwijze kadert bovendien binnen de bepalingen van de ministeriële richtlijn omtrent de opsporing van vermiste personen (COL 9/2002).
14. Het Sectoraal comité is bijgevolg van mening dat de beoogde mededeling een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doeleinde nastreeft.
15. Het Sectoraal comité wijst er evenwel op dat de schriftelijke toestemming als toelaatbaarheidsgrond vereist dat ze vrij, specifiek en geïnformeerd moet zijn én dat de betrokkene de toestemming te allen tijde moet kunnen intrekken. Het Sectoraal comité stelt vast dat er in de machtigingsaanvraag voorzien wordt dat de betrokkene en/of diens familie naar aanleiding van de opname in het woonzorgcentrum over het gebruik van de checklist mondeling wordt geïnformeerd en dat de checklist vervolgens wordt voorzien van de handtekening van de betrokkene en/of diens familie zonder verdere aanduiding.
16. Het Sectoraal comité gaat ermee akkoord dat –gelet op de specifieke context– de toestemming kan worden verleend door de betrokkene zelf of door familieleden die betrokken zijn bij de opname van de betrokkene.
17. Het Sectoraal comité stelt vast dat de betrokkene of diens familie momenteel wordt gevraagd om de checklist zelf te ondertekenen terwijl hiervoor geen specifieke ruimte wordt voorzien. Het Sectoraal comité acht het evenwel aangewezen dat het document waarmee de betrokkene of diens familie rechtsgeldig de toestemming verleent (zijnde de checklist of een bijkomend document) minstens een beschrijvend gedeelte bevat met vermelding van het doeleinde van de checklist evenals een afzonderlijke ruimte voor de ondertekening. Tot slot dienen de betrokkenen in dit document te worden geïnformeerd over de mogelijkheid om te allen tijde hun toestemming terug in te kunnen trekken.
18. Voor zover voormelde aanpassingen worden gerealiseerd, acht het Sectoraal comité de verwerking op grond van de schriftelijke toestemming van de betrokkene toelaatbaar.

B. PROPORTIONALITEIT

19. Artikel 4, §1, van de privacywet stelt eveneens dat de persoonsgegevens die worden verwerkt toereikend, terzake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt. Ze dienen bovendien nauwkeurig te zijn en, zo nodig, te worden bijgewerkt. Alle redelijke maatregelen dienen te worden getroffen om de gegevens die, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt, onnauwkeurig of onvolledig zijn, uit te wissen of te verbeteren.
20. Via de checklist worden in concreto volgende persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, verwerkt:
 - bijzondere medische gegevens
 - keuze: verwardheid/psychotisch/neurotisch

- medicatie (ja/nee/onbekend) en risico bij het niet innemen van voorgeschreven geneesmiddelen (epilepsie/verwardheid/ontremming/depressie/agressie/diabetes)
- vrije tekst
- functioneringsniveau
 - oriëntatie (intact/gestoord in tijd/ruimte/persoon)
 - geheugen (intact/ gestoord op korte termijn/ lange termijn)
 - denken (normaal/obsessief/somatisch overbezorgdheid/achterdocht/wanen)
 - waarnemen (normaal/visuele hallucinaties/gehoorshallucinaties/gevoelshallucinaties)
 - spraakvermogen (intact/verstoord)
 - begripsvermogen (intact/verstoord)
 - stemming (stabiel/depressief/eufoor)
 - agitatie (geen/bij contact/sporadisch/voortdurend)
 - angst (geen/bij contact/sporadisch/voortdurend)
 - agressie (gevaar voor anderen/zelfkwetsend gedrag/suicidegevaar/naar materiaal)
- middelenmisbruik
 - verslaafd aan: alcohol, drugs, medicatie

21. Gelet op het doeleinde van de mededeling, meer bepaald een spoedige zoektocht naar de verdwenen persoon, acht het Sectoraal comité de verwerking van voormelde persoonsgegevens proportioneel.

C. TRANSPARANTIE

22. Artikel 9 van de privacywet voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden verwerkt.
23. Wat de informatieverstrekking naar aanleiding van het verlenen van de schriftelijke toestemming betreft, verwijst het Sectoraal comité naar de tekst van randnummer 17.
24. De informatieverstrekking (de checklist dan wel een bijkomend document) dient als volgt te worden aangepast:
- de toevoeging van een beschrijvend gedeelte dat verduidelijkt waarmee de betrokkene of diens familie instemt;
 - de mededeling dat de betrokkene te allen tijde de mogelijkheid heeft om zijn toestemming terug in te trekken;
 - een verwijzing naar onderhavige beraadslaging die de mededeling machtigt;
 - de toevoeging van een specifieke ruimte voor de ondertekening.

D. VEILIGHEIDSMATREGELEN

25. Overeenkomstig artikel 7, § 4 van de privacywet mogen persoonsgegevens betreffende de gezondheid enkel worden verwerkt onder het toezicht en de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg. De woonzorgcentra zijn er dan ook toe gehouden een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg aan te duiden onder wiens verantwoordelijkheid de checklist op het gepaste ogenblik zal worden ingevuld en aan de politiediensten zal worden overgemaakt.

26. Het Sectoraal comité wijst er verder op dat overeenkomstig artikel 16 van privacywet de verantwoordelijke voor de verwerking alle gepaste technische en organisatorische maatregelen dient te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren, rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek terzake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
27. Het Sectoraal comité wijst er verder op dat eenieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking of van de verwerker alsmede de verwerker zelf, die toegang heeft tot persoonsgegevens, deze slechts in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking mag verwerken, behoudens op grond van een verplichting door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.
28. Wat betreft de implementatie van de gepaste technische en organisatorische maatregelen verwijst het Sectoraal comité naar de referentiemaatregelen die door de Commissie tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer zijn opgesteld voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens⁴. Het betreft een lijst met tien actiedomeinen in verband met de informatiebeveiliging waarvoor elke instelling – rechtspersoon, onderneming of administratie – die persoonsgegevens bewaart, verwerkt of meedeelt, afhankelijk van de context en de aard van de persoonsgegevens maatregelen moet nemen.
29. Het Sectoraal comité wijst er tot slot op dat overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek alle personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, gestraft worden met gevangenisstraf en met geldboetes. Het Sectoraal comité wijst er op dat overeenkomstig artikel 5 van het wetboek van strafvordering eveneens rechtspersonen strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd.
30. Indien correct en volledig toegepast, acht het Comité voormelde veiligheidsmaatregelen toereikend om de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de gegevensverwerking te waarborgen in het licht van de bepalingen van artikel 16 van de wet van 8 december 1992.

⁴ <http://www.privacycommission.be/nl/static/pdf/referentiemaatregelen.pdf>

Om deze redenen,

machtigt de afdeling gezondheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid,

de mededeling van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen zoals beschreven in voorliggende beraadslaging door de vermelde woonzorgcentra aan de betrokken politiediensten in het kader van de onrustwekkende verdwijning van één van hun bewoners, voor zover het document houdende de schriftelijke toestemming (de checklist dan wel een bijkomend document) als volgt wordt vervolledigd:

- de toevoeging van een beschrijvend gedeelte dat verduidelijkt waarmee de betrokkene of diens familie instemt;
- de mededeling dat de betrokkene te allen tijde de mogelijkheid heeft om zijn toestemming terug in te trekken;
- een verwijzing naar onderhavige beraadslaging die de mededeling machtigt;
- de toevoeging van een specifieke ruimte voor de ondertekening.

Yves ROGER
Voorzitter

De zetel van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op volgend adres : Sint-Pieterssteenweg 375 – 1040 Brussel (tel. 32-2-741 83 11)